

Palvelusopimusneuvottelut 2022

HYTE- liitteen toimenpiteiden toteutumisraportti

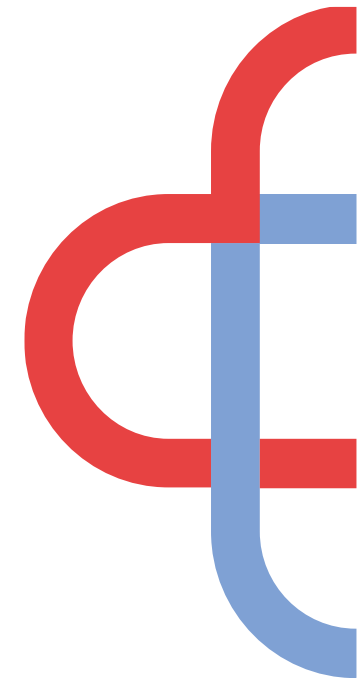
Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Taustaa

Vuoden 2022 palvelusopimukseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön toimenpiteitä valmisteltiin yhdyspintaverkostoissa ja valmistelua koordinoi kuntien hyvinvointikoordinaattoriverkosto. Yhdyspintaverkostot saivat toimeksiannon, jossa yhdyspintatyön toimenpiteiden ja niitä koskevien mittareiden toivottiin pohjautuvan maakunnallisiin HYTE-kärkiin vuosille 2020 - 2025 ja niiden alla oleviin strategisiin tavoitteisiin. Toimenpiteiden määrittelyssä pyydettiin huomioimaan koronan vaikutukset.

Sovittiin, että yhdyspintaverkostot seuraavat ja arvioivat toimienpiteiden toteutumista ja raportoivat siitä hyvinvointikoordinaattori verkostolle vuoden 2023 alussa. Raportti on käsitelty hyvinvointikoordinaattoreiden verkostossa 8.2 2023.

Tässä raportissa kuvataan, miten yhdyspintaverkostojen asettamat toimenpiteet toteutuivat.

Yhdyspinta- verkostot

Ehkäisevän työn verkosto

LAPE yhteistyöryhmä

Maahanmuutto ja kotouttamisen
verkosto

Ravitsemusterveyden
edistämisen verkosto

Työllisyyden hoidon verkosto

Päijät-Hämeen HYTE-kärjet vuosille 2020- 2025 yhteensovittavat yhteistä tekemistä

HYTE-liitteen raportti

LAPE

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

MIELEN HYVINVOINTI

Lape yhteistyöryhmä

Kasvu-, opiskelu- ja elinympäristö tulee mielenterveyttä erilaisissa elämäntilanteissa ja yhteiskunnan muutoksissa Haavoittuvassa asemassa tai elämäntilanteessa olevat tulevat kuulluiksi ja kohdatuiksi eri tuen ja avun muodossa

Toimenpide	Mittari/vastuutaho	Toteuma
Sitoudutaan Yhdessä mielessä - mielenterveysosaaminen paikalliseksi pääomaksi hankkeen toteutukseen ja juurrutetaan hyväksi havaitut käytännöt koko alueelle.	Mielenterveysosaamisen johtamiseen on laadittu ja käyttöön otettu alueellinen malli. Työntekijöiden vahvistunut osaaminen tukee kuntalaisten resilienssiä muutostilanteessa. Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	Alueen esihenkilöitä on osallistunut mielenterveysosaamisen johtamisen toimintamalliprosessin työpajoihin.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Lape yhteistyöryhmä

Kuntalaisten kokemus osallisuudesta ja vaikuttamisesta vahvistuu edellisvuosiin verrattuna Syrjäytymisriskissä olevien määrä on maan keskitasoa pienempi

Toimenpide	Mittari/vastuutaho	Toteuma
Arvioidaan päätösten ja toiminnan vaikutuksia lapsiin ja lasten oikeuksien toteutumiseen lapsivaikutusten arviointi (LAVA). Toteutettavissa osana laajempaa ennakkovaikutusten arviointia (EVA).	Toteutuneet arvioinnit Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	Ei ole toteutunut. Lapsivaikutusten arviointi -malli on valmistelussa tulevaisuuden sotekeskushankkeen LAPE-kehittäjällä. Mallista keskustellaan alueellisessa Lape-yhteistyöryhmässä 03/2023.

ARJEN TURVALLISUUS 1/2

Lape yhteistyöryhmä

*Kuntalaiset kokevat asuin- ja elinympäristönsä viihtyisäksi ja turvalliseksi
Toimeentuloedellytykset ovat koko maan tasolla tai sitä parempi
Lähisuhteet ovat turvallisia.*

Toimenpide	Mittari/vastuutaho	Toteuma
Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa konsultaatiokäytäntöjä ja jalkautuvia työmuotoja kehitetään, arvioidaan ja kuvataan. Erityisen tuen kehittämisen esi- ja perusopetuksessa-hankkeen toteutus ja juurruttaminen.	Konsultaatiokäytännöt ja jalkautuvat työmuodot on kuvattu ja käytössä. Hankkeen arviointi/kehittämissuunnitelma tehty. Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	Alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelujen jalkautuminen kuntiin on mallinnettu. Konsultaatiokäytäntöjä on kehitetty. Käytössä mm. konsultaatiopuhelin nepsy-asioissa. Perusopetuksessa on toiminnassa KonTakti-tiimi.
Oppilas- ja opiskelijahuollon kehittäminen osana lainsäädäntömuutosten toimeenpanoa sekä palvelukuvausten laatiminen	Palvelujen käytön ja suositusten toteutumisen seuranta. Kouluterveyskyselyn tulokset. Palvelukuvaukset laadittu. Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	V. 2022 aikana valmisteltiin opiskeluhuoltopalvelujen kokonaisuuden (kuraattorit, psykologit ja terveydenhoitajat) siirtymistä hyvinvointialueelle. Alueelliset moniammatilliset tiimit on muodostettu ja opiskeluhuoltopalvelujen keskeiset toimintaperiaatteet listattu. V. 2021 kouluterveyskyselyn tuloksia on hyödynnetty palvelujen kehittämisessä.

ARJEN TURVALLISUUS 2/2

Lape yhteistyöryhmä

*Kuntalaiset kokevat asuin- ja elinympäristönsä viihtyisäksi ja turvalliseksi
Toimeentuloedellytykset ovat koko maan tasolla tai sitä parempi
Lähisuhteet ovat turvallisia.*

Toimenpide	Mittari/vastuutaho	Toteuma
Perhekeskustoiminta osana sote-keskustoiminnan kehittämistä; Perhekeskustoiminnanjohtamisen ja koordinaattorakenteen tarkastelu. Sähköisen perhekeskuksen sisältöjen laajentaminen. Systeemisen toimintamallin ja johtamisen kehittäminen	Perhekeskustoiminnan toteutuminen kunnissa kuvattu ja etenee. Sähköinen perhekeskus täydentyy kuntien, järjestöjen ja seurakuntien palvelukuvauksilla Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	Perhekeskus osana sotekeskusta -pilotti oli Asikkalassa. Kokemuksia hyödynnetään mm. Hollolan sote-keskuksessa. Perhekeskustoimijoiden verkosto on toiminnassa. Perhekeskuskäsikirja on päivitetty ja sitä konkretisoidaan perhekeskustoimintamallilla, joka työn alla. Sähköisen perhekeskuksen kehittämisessä osallistutaan kansalliseen kehittämiseen. Systeeminen toimintamalli on lapsiperhepalveluissa käytössä; systeemiset tiimit perhesosiaalityössä ja lastensuojelussa. Systeemisyysskoulutusta on järjestetty sotekeskus-hankkeen toimesta.

HYTE-liitteen raportti

Maahanmuutto ja kotoutuminen

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Maahanmuutto ja kotoutumisen verkosto

Kuntalaisten kokemus osallisuudesta ja vaikuttamisesta vahvistuu edellisvuosiin verrattuna. Syrjäytymisriskissä olevien määrä on maan keskitasoa pienempi

Toimenpide	Mittari/ vastuutaho	Toteuma
Huolehditaan alueen palvelujen saavutettavuudesta vähintään englannin kielellä (julkiset palvelut, verkkosivu).	Ei määritelty Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	Phhyky: Verkkosivujen botissa suomen lisäksi englanti ja ruotsi. Verkkosivuja englanniksi ja ruotsiksi. Tarvittaessa tulkkauspalvelut. Koronaohjeet monikieliset. Kunnat: Orimattilan ja Hollolan maahanmuuton nettisivut englanniksi. Lahden ja Heinolan nettisivut valmisteilla. Lahti, Orimattila, Heinola, Hollola tarvittaessa tulkkauspalvelut. Alipi: etusivun kielinä englanti, venäjä, arabia, ruotsi, persia, tigrinja, kurmandzi, thai, espanja, viro, espanja, ukraina, turkki. Koko nettisivusto englanniksi. Käytössä mobiilitulkkaus ja tarvittaessa tulkki. LAB: nettisivut englanniksi. Salpaus: nettisivut englanniksi, tarvittaessa tulkkauspalvelut. Muista kunnista ei ole tietoja.

Toimenpide	Mittari/ vastuutaho	Toteuma
Palvelujen saavutettavuuden ja esteettömyyden kehittäminen, monikielisten palvelujen ja etäpalvelujen kehittäminen, toimijoiden viestinnän kehittäminen.	Ei määritelty Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	Phhyky:n maahanmuuttajapalveluita ja sosiaalihuollon ohjaus- ja neuvontapalveluita Palvelutorilla kehitetty, etäpalveluita kehitetty, mobiilitulkkauksen käyttö laajentunut. Alipi.app -palvelu. Parantaa saavutettavuutta myös tulkin avulla koko palvelualueella. Ukrainalaisille viestitty useiden some -kanavien kautta omakielisesti. Viestintää koordinoineet Alipi sekä Mistok ja Razom -hankkeet (LAB, Salpaus, Harjula). Kunnat: Hollola monikulttuurinen kohtaamispaikka, Orimattila osallistava vapaaehtoistyö, Heinola monikulttuuriset tapahtumat ja HeiMo -kahvila. Pienissä kunnissa maahanmuuttajat on mahdollista tavoittaa esim. some -kanavien kautta. Koordinaation (maahanmuuttokoordinaattori, maahanmuuttotyön asiantuntija) merkitys saavutettavuuden ja viestinnän kannalta tärkeä.

ARJEN TURVALLISUUS

Maahanmuutto ja kotoutumisen verkosto

*Kuntalaiset kokevat asuin- ja elinympäristönsä viihtyisäksi ja turvalliseksi
Toimeentuloedellytykset ovat koko maan tasolla tai sitä parempi
Lähisuhteet ovat turvallisia.*

Toimenpide	Mittari/ vastuutaho	Toteuma
Kuntien välisen yhteistyön tiivistäminen: nimettyjen yhteyshenkilöiden säännölliset verkostotapaamiset maahanmuuton ja kotouttamisen palveluissa.	Ei määritelty Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	Yhteistyö Lahti, Heinola, Hollola, Orimattila, Phhyky toteutunut. Koko maakunnan yhteyshenkilöiden säännölliset verkostotapaamiset eivät toteutuneet. Alipin esihenkilö sovittu kokoonkutsujaksi. Kunnat aktivoituneet yhteistyöhön ukrainalaisten tulon myötä. Ukraina-ryhmä kokoontunut säännöllisesti. Mukana kaikkien kuntien edustajat, Phhyky, pelastuslaitos, Migri, Kela, seurakunta, poliisi, AVI, VOK, ELY, SPR, Päijät-Hämeen liitto, TE-toimisto, Alipi. Toteutettu kaksi Duuni work -tapahtumaa. Yhteistyössä TE-toimisto, kuntakokeilu ja Alipi.

HYTE-liitteen raportti

Työllisyyden hoito

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

ARJEN TURVALLISUUS 1/2

Työllisyyden verkosto

*Kuntalaiset kokevat asuin- ja elinympäristönsä viihtyisäksi ja turvalliseksi
Toimeentuloedellytykset ovat koko maan tasolla tai sitä parempi
Lähisuhteet ovat turvallisia.*

Toimenpide	Mittari/vastuutaho	Toteuma
Selkeät toimintaprosessit työ- ja toimintakyvyn arviointiin ja eläkemahdollisuuksien selvittelyyn yhteistyössä työkykyhankkeen kanssa.	Toimintaprosessit kuvattu Vastuutaho Kunta (kaikki kunnat pl. Heinola, Sysmä), PHHYKY	Hanke on kehittänyt yhdessä tulevaisuuden sotekeskushankkeen kanssa työ- ja toimintakyvyn arviointiprosessia sekä työkykykoordinaattori -toimintaa Hollolassa, Asikkalassa ja Padasjoella. Hanke ei ole voinut toimia Harjun terveyden tai Terveystalon tuottamien (Orimattila) yksityisten palvelujen kehittäjänä, mutta yhteistä keskustelua sinnekin on käyty.
TYP-työn (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) ja muun monialaisen yhteistyön prosessien määrittely ja toimintaprosessien selkiennyttäminen osana kuntakokeilua.	Yhteistyöprosessit määritelty ja selkiytetty Vastuutaho Kunta (kaikki kunnat pl. Heinola, Sysmä), PHHYKY	Työikäisten palvelujen näkökulmasta TYP-työn määrittely on kesken. Aloitetta prosessien selkiennyttämiseksi on odotettu typ-työn johtajalta. Osallisia ovat sote, kunnat, TE-palvelut ja Kela. Muun monialaisen yhteistyön kunnittaiset yhteistyöprosessit ovat hv-yhtymän näkökulmasta toimivia.
Sosiaali- ja terveydenhuollon ja työllisyyden kuntakokeilun työntekijöiden monialaiseen yhteistyöhön liittyvän vastuutyöntekijämallin kehittäminen (työpari/vastinparimalli).	Vastuutyöntekijämalli valmisteltu. Vastuutaho Kunta (Asikkala, Hollola, Kärkölä, Lahti, Orimattila), PHHYKY	Teemasta on ollut neuvotteluja, joissa on kuvattu nykyprosesseja ja tavoitteena ollut yhteistyöprosessin kuvaus (vastinparit) , mutta asia on keskeneräinen. Sosiaalihuollon prosessit ja yhteydenottotavat sosiaalipalveluihin on kuvattu ja toimitettu työllisyyden kuntakokeiluihin. Sosiaalihuollossa asiakkailta on määritetyt omatyöntekijät.

Toimenpide	Mittari/vastuutaho	Toteuma
Yhdyspintatyön toimivuuden ja tavoitteiden toteutumisen säännöllinen seuranta työllisyshoidon toimijoiden yhteistyöverkostossa ja raportointi.	Säännöllinen seuranta ja raportointi toteutuu Vastuutaho Kunta (kaikki kunnat pl. Heinola, Sysmä) PHHYKY	Työllisyshoidon laajan verkoston kokoukset ovat keskittyneet hyvinvointialuemuutoksen vaikutusten arviointiin yhdyspintatyössä. Tässä teemassa löydetty yhdessä ratkaisuja. Kokouksissa on keskusteltu yhdyspintatyön linjauksista ja toimivuudesta jatkossa ja sovittu kuntien kutsuvastuulla oleva yhdyspintatyön verkoston kehittämistyö, johon hv-alue osallistuu. Yhtymän ja kuntien työllisyyden hoidon kunnittaiset yhteistyökokoukset/ verkostot toimivat säännöllisesti ja ovat saaneet vakiintuneen muodon.
Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä kasvaa. Edistetään kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden etenemistä heidän työllistämispolullaan.	Asiakasmäärän kasvu vähintään 5% vuoden 2019 tasoon nähden. <i>(=vähintään 900 lahtelaista on vuonna 2022 tosiasiallisissa aktiivitoimenpiteissä)</i> Vähintään 35% kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista etenee työllistämispolullaan Vastuutaho: Kunta (kaikki kunnat pl. Heinola, Sysmä), PHHYKY	Kuntouttavassa työtoiminnassa ei päästä tavoitteeseen. Lähetteet kunnista vähentyneet. Myös koronapoissaolot vaikuttavat toimintaan. Aktiivointiasteeseen vaikuttavat monet TE-hallinnon palvelut, kuntouttava työtoiminta on vain osa aktivointia. TE-hallinnon työllisyystilastot 8/22: aktiivointiaste 27 %. Päijät-Hämeessä. Työllistämispolkujen etenemisprosenttia ei saa enää 1.4. jälkeen, kun sosiaalipalveluissa on vaihtunut asiakastietojärjestelmä. Viimeinen saatu tieto keväältä oli 35.5 %.
Tiivis yhdessä tekeminen Kuntohankkeen kanssa mm. nuorten matalankynnyksen ennaltaehkäisevien mielenterveyspalvelujen luomiseksi/vahvistamiseksi	Tiivis yhteistyö toteutuu Vastuutaho: Lahti, PHHYKY	Ohjausryhmätyöhön osallistuttu aktiivisesti. Yhteistyö sotepalvelujen kanssa on rakentumassa.

HYTE-liitteen raportti

Ravitsemusterveyden edistäminen

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

MIELLEN HYVINVOINTI

Ravitsemusterveyden edistäminen

Kasvu-, opiskelu- ja elinympäristö tulee mielenterveyttä erilaisissa elämäntilanteissa ja yhteiskunnan muutoksissa haavoittuvassa asemassa tai elämäntilanteessa olevat tulevat kuulluiksi ja kohdatuiksi eri tuen ja avun muodossa

Toimenpide	Mittari/Vastuutaho	Toteuma
Arkeen kytkeytyvän ruokatoiminnan järjestäminen työelämän ulkopuolella olevien palveluissa. Vahvistetaan työelämän ulkopuolella olevien terveellistä ravitsemusta ja ruokaan liittyvää elämänlaatua Elämänlaatua ruuasta -hankkeen tuella	Ruokatoiminnan järjestäminen kuvattu Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	Elämänlaatua ruuasta -toiminnan mukaista arkeen kytkeytyvää ruokatoimintaa on testattu Phhyky:n kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen piirissä. Kokeilussa Kehuva-työote on ollut osa ohjaajien työtapaa käsiteltäessä ruokaa, syömistä ja ravitsemusta. Kokeilut työotteesta ovat saaneet positiivisen vastaanoton: se on koettu ajankohtaiseksi, lempeäksi ja ajatuksia herättäväksi tavaksi lähestyä ruokaan liittyviä teemoja.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Ravitsemusterveyden edistäminen

Kuntalaisten kokemus osallisuudesta ja vaikuttamisesta vahvistuu edellisvuosiin verrattuna Syrjäytymisriskissä olevien määrä on maan keskitasoa pienempi

Toimenpide	Mittari/vastuutaho	Toteuma
Säännöllisesti toteutuvien yhteisöllisten ruokailumahdollisuuksien järjestäminen ja niistä tiedottaminen (ikäntyneet)	Tieto säännöllisestä ruokailusta saatavilla Vastuutaho: Kunta	Heikommassa asemassa oleville tarkoitettuja yhteisöllisiä ruokailumahdollisuuksia löytyy miltei kaikista kunnista. Ruokailupaikkoja oli viime vuonna yhteensä 24 koko maakunnan alueella. Ruoka-avusta on ilmoitettu asukkaille esim. kunnan tai eri toimijoiden nettisivuilla, somessa, paikallislehdessä tai ruokailupaikassa, ja osa toimijoista on julkaissut tietonsa myös Ruoka-apu.fi -sivuilla.
Päiväkodin ja koulun ruokailun ja ruokakasvatuksen systemaattinen yksikkökohtainen arviointi ja kehittäminen	Nykytila.fi käytössä Vastuutaho: Kunta	Nykytila.fi-arviointi on systemaattisessa käytössä varhaiskasvatuksen ruokakasvatuksen kehittämisessä viidessä Päijät-Hämeen kunnassa. Viime vuonna arviointi tehtiin kahdeksassa kunnassa yhteensä 15 kertaa. Neljä alueen kuntaa on saanut tukea ruokakasvatuksen kehittämiseen valtakunnallisesta Kokoava-hankkeesta (Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta varhaiskasvatukseen ja kouluun). Kouluissa nykytila.fi on vielä verrattain uusi asia.

ARJEN TURVALLISUUS

Ravitsemusterveyden edistäminen

Kuntalaiset kokevat asuin- ja elinympäristönsä viihtyisäksi ja turvalliseksi

Toimeentuloedellytykset ovat koko maan tasolla tai sitä parempi

Lähisuhteet ovat turvallisia.

Toimenpide	Mittari	Toteuma
Vajaaravitsemuksen riskin tunnistus ja hoito ikääntyneiden palveluissa Vajaaravitsemuksen tilanne saatavilla RAI:sta. Hoitomalli käytössä	Vajaaravitsemuksen tilanne saatavilla RAI:sta. Hoitomalli käytössä. Vastuutaho; PHHYKY	Yhteiset ruokailut (24 paikkaa) ja ruokajakelu (52 paikkaa) mahdollistavat erityisesti ikääntyneille ruuan saatavuuden ja yhdessä syömisen toisten kanssa. Kotiin vietävissä palveluissa, asumispalveluissa ja Jalmarin vuodeosastoilla (vaihtelevasti) tunnistettiin ikääntyneiden vajaaravitsemus MNA-testillä osana kokonaisvaltaista RAI-arviointia. Vajaaravitsemuksen riskissä tai vajaaravitsemuksessa on kotiin vietävissä palveluissa n. 60 % ja asumispalveluissa n. 80 % asukkaista. Ammattilaisten arjen työn tueksi luotiin MNA-pikaohjeet vajaaravitsemuksen hoitoon.

Päihteettömyys ja terveelliset elintavat

Ravitsemusterveyden edistäminen

Päihteiden kokeilu ja käyttö on vähäisempää kuin maassa keskimäärin

Elintavat ovat terveelliset

Toimenpide	Mittari/Vastuutaho	Toteuma
Ylipainoisten lasten moniammatillisen hoitopolun kuvaaminen	Hoitopolku kuvattu Vastuutaho: PHHYKY	Työtä ei ole vielä aloitettu.
Ylipainoisten aikuisten moniammatillisen hoitomallin kuvaaminen.	Hoitomalli kuvattu Vastuutaho: PHHYKY	Työryhmätyöskentely on käynnistynyt.

HYTE-liitteen raportti

Ehkäisevä työ

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Toimenpide	Mittari/vastuutaho	Toteuma
Lisätään ammattilaisten mielenterveysosaamista.	Toteutuneet koulutukset, osallistuneiden lkm. Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	<p>Yhdessä mielessä- hanke/Sosiaalialan osaamiskeskus Verso, Päijät-Sote: koko Päijät-Hämeen alue</p> <p>Resilienssiä arkeen -peruskoulutus verkossa koko vuoden ajan kaikille alueen vuorovaikutustyötä tekeville ammattilaisille. Teemoina koronan vaikutukset arkeen, kriisi- ja muutostilanteet, resilienssin muodostuminen ja sen vahvistaminen arjessa, systeemisyys, yhteiset asiakkaat ja palveluverkko, työssä jaksamista tukevat mielen taidot ja itsemyötätunto sekä toipuminen ja koronan jälkeinen arki. Yhteensä 320 ilmoittautunutta.</p> <p>Resilienssipalat -peruskoulutusta syventävät keskustelutilaisuudet Teemat samoja, kuin peruskoulutuksessa. Sen lisäksi syksyllä 2022 kolme keskustelutilaisuutta teemoilla: Takaisin turvaan haastavassa maailmantilanteessa, trauma, traumatisoituminen ja toipuminen sekä resilienssin tukeminen. Osallistujia yht. 161</p> <p>Oppilas- ja opiskeluhuollon pilotin koulutuspäivät: P-H alueen kuraattorit, terveydenhoitajat ja psykologit, psykiatrisia sairaanhoitajia ja koululääkäri 7.6 Resilienssi ja koulu (Soili Poijula) sekä palautuminen työssä (Anne-Maria Tammelin) 105 hlö</p> <p>31.8 Systemisyys työssä ja alueen hyvät yhteistyökäytännöt 115 hlö</p> <p>Työikäisten sosiaalipalvelujen pilotin koulutus- ja keskustelutilaisuudet: 27.4 ja 12.5 Asiakkaan haasteiden kohtaaminen ja traumainformoitu työote osa 1 28 hlö + 34 hlö 24.5 Asiakkaan tilanteen avaaminen ja yhteinen työ (koulutus + keskustelutilaisuus, mukana asiantuntijoita psykiatrialta, neuropsykiatrialta, päihdepalveluista ja päihdepsykiatrialta) 38 hlö Samansisältöiset loppupajat: 18.11 11hlö 30.11 19hlö</p> <p>Varhaisen tuen palvelujen koulutuspilotti (varhaiskasvatus, alaikäisten mielenterveyspalvelut, arjen tuen palvelut, neuvolapalvelut Orimattila) 10.5 Työntekijä ja ammatillisuus/Pirkko Heiske 16 hlö, 12.5 Työssäjaksamisen tukeminen/Anne-Maria Tammelin 15hlö, Loppupaja 13.10: Yhteistyön kehittäminen 26 hlö</p> <p>Vammaispalvelujen valmennus: kehitysvammaisten asumisyksikkö: 25.5 Työn rajaaminen 6 hlö, 17.8 Työyhteisötaidot 6 hlö, 31.8 Oma resilienssikyky ja palautumisen merkitys 6 hlö, 14.9 Oma hyvinvointini 6 hlö 5.10 Seuranta ja arviointikerta 6 hlö</p>

Toimenpide	Mittari/vastuutaho	Toteuma
Lisätään ammattilaisten mielenterveysosaamista.	Toteutuneet koulutukset, osallistuneiden lkm. Vastuutaho: Kunta, PHHYKY	Yhdessä mielessä- hanke/Sosiaalialan osaamiskeskus Verso, Päijät-Sote: koko Päijät-Hämeen alue Ikääntyneiden palvelujen koulutukset: 13.4 Ikääntyvän mielenterveyden erityispiirteet ja turvallisuuden haasteet 31 hlö 18.5 Casetyöpaja, Päijät-Hämeen omaishoitajat ry ja Seurakunnan diakoniatyö 14 hlö , 15.6 Ikääntyvän mielenterveyden erityispiirteet ja turvallisuuden haasteet 31 hlö , 14.9 Casetyöpaja, Lahden Kriisikeskus ja Ensi- ja turvakodin väkivaltatyö 21 hlö , 14.12 Loppupaja: 20 hlö Esimiesten ja asiantuntijoiden mielenterveysosaamisen johtamisen työpajaproessi , kouluttajana Työterveyslaitos. Ilmoittautuneita 43 . 29.3 Resilienssi 43 hlö , 27.4 Johtaminen ja empatia 31 hlö , 31.5 Yhteistyö ja kumppanuudet 31 hlö , 30.8 Ennakointi 26 hlö , 28.9 Kriisi ja toipuminen 19 hlö Kohtaajana kriisitilanteissa -seminaari mielenterveysviikolla 24.11. Koulutus ja paneelikeskustelutilaisuus kriisissä olevan ihmisen kohtaamisesta, läheisten huomioimisesta ja minäpystyvyyden tukemisesta toipumisen aikana. Osallistujia 200
Otetaan käyttöön BDI-depressiokysely sosiaali- ja terveydenhuollon varhaisissa palveluissa.	Mittarin käytön laajuus/suorituspaikat tmv. Vastuutaho: PHHYKY	Päijät-Sotessa siirryttiin syksyllä 2022 BDI-depressiokyselystä PHQ-9-terveyskyselyn käyttöön, mikä sekin seuloo depressiota. PHQ-9 on sisällytetty terapianavigaattori-työkaluun, jonka käyttöä edistetään osana sote-keskuskehittämistä. Ehkäisevässä työssä sekä seutukoordinaattori että asiantuntija tekevät tiivistä kehittämissyhteistyötä sote-keskuskehittäjien kanssa.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS 1/3

Ehkäisevä työ

Kuntalaisten kokemus osallisuudesta ja vaikuttamisesta vahvistuu edellisvuosiin verrattuna

Toimenpide	Mittari/Vastuutaho	Toteuma
Otetaan asukkaat mukaan ehkäisevän työn suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen.	Asukkaiden osallistuminen ehkäisevän työn suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen (osallistumisen kohde, tapa, lkm). Vastuutaho: Kunta	<p>Kuntalaisten osallisuudesta ja vaikuttamisesta kunnassa tehtävään ehkäisevään työhön kertoi vuoden 2022 raportissa 8 kunnan koordinaattorit.</p> <p>Mielenterveyteen ja sen edistämiseen liittyen toimista kertoi 8 kuntaa. Parhaimmillaan kunnat kertoivat 4-5 kohderyhmän osallisuudesta ja vähimmillään yhden. Kohderyhminä olivat <i>kuntalaiset (5), ikääntyneet/seniorit (4), vanhemmat/huoltajat (2), lapsiperheet, nuoret, oppilaat, 9.luokka, vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto, oppilaskunta, lapsiparlamentti, nuorten työpajan ja etsivä nuorisotyön asiakkaat, varhaiskasvatuksen asiakkaat, pilottikoulujen oppilaat vanhempineen.</i></p> <p>Kuntalaiset olivat olleet osallisia mielenterveyteen ja sen edistämiseen liittyvään työhön vaikuttamiseen mm.</p> <ul style="list-style-type: none">vastaamalla ainakin yhdessä kunnassa mielenterveysilmiöön ja mielenterveyspalveluihin liittyvään kyselyynyleisesti osallistumalla keskusteluun tapahtumissa ja kokoontumisissa, Hyvinvointialueen kuntalaisfoorumissa ja Aluekumppanuuspöydissä.osallistumalla hyvinvointia ja terveyttä edistävään toimintaan ja kertomalla ajatuksiaan siellä. <p>Ikääntyneet</p> <ul style="list-style-type: none">olivat osallistuneet keskusteluun tapahtumissa ja kokoontumisissa, useampia mainintoja tuli vanhustenviikon juhliin osallistumisista.Ainakin yhdessä kunnassa ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman tausta-aineistoksi kerättiin tietoa ikääntyneiden hyvinvointikyselyn avulla. <p>Vanhempien osallisuus toteutui tyypillisesti erilaisissa verkossa tai livenä toteutetuissa vanhempainilloissa (mm. koulujen oma toiminta ja Sitouttava koulu yhteistyö -hankkeen toiminta), joissa oli mahdollisuus keskustella.</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvostoon, nuorisovaltuustoon, nuorisoparlamenttiin ja oppilaskuntaan liittyvät maininnat koskivat vaikuttamista kannanottojen, lausuntojen ja aloitteiden kautta - mm. opiskeluhuollon resursseihin liittyen.</p>

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS 2/3

Ehkäisevä työ

Kuntalaisten kokemus osallisuudesta ja vaikuttamisesta vahvistuu edellisvuosiin verrattuna

Toimenpide	Mittari/Vastuutaho	Toteuma
Otetaan asukkaat mukaan ehkäisevän työn suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen.	Asukkaiden osallistuminen ehkäisevän työn suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen (osallistumisen kohde, tapa, lkm). Vastuutaho: Kunta	<p>Lapsilla ja nuorilla oli ollut mahdollisuus osallistua eräissä kunnassa osallistuvaan budjetointiin koskien mielekästä tekemistä, toisessa kunnassa kertomalla kyselystä ahdistuksesta kehittämistyötä varten ja yleisesti osallistua hyvinvointi/mielenterveysaiheiseen keskusteluun koulun hyvinvointitapahtumien yhteydessä. Eräissä kunnassa tehdään systemaattista tunnemittausta oppilaiden (sekä huoltajien ja henkilökunnan) kanssa ja tuotetaan hyvinvointitietoa työn tueksi.</p> <p>Kuntien kertomuksissa oli mainintoja myös asiakkaiden osallisuuden tavoista: varhaiskasvatuksen vasu-keskustelut, eräissä kunnassa nuorten työpajalla ja etsivässä nuorisotyössä oli käytetty sosiaalisen vahvistamisen mittari ja pilottikouluissa tehty vuorovaikutuksellinen tunnetaitotyö.</p> <p>Lähisuhdeväkivallasta johtuviin haittoihin ja negatiivisiin seurauksiin liittyen toimista kertoi kaksi kuntaa. Kaksi kuntaa kertoi <i>kuntalaisten</i> osallistumisesta ja yksi <i>peruskoululaisten</i> osallistumisesta. Yhdessä kunnassa <i>kuntalaisilla</i> oli ollut mahdollisuus vastata hyvinvointikyselyyn, jossa myös lähisuhdeväkivalta-teema oli huomioitu. Toisessa kunnassa oli järjestetty pop-up tapahtuma ja kirjoituspiiri lähisuhdeväkivalta-teemaan liittyen.</p> <p>Päihdeilmiöön ja päihdehaittojen vähentämiseen liittyen toimista kertoi 8 kuntaa, mutta päihdeilmiöön liittyen osallisuustietoa oli kuitenkin saatavissa 12:sta kunnasta. Parhaimmillaan kunnat kertoivat 4-6 kohderyhmän osallisuudesta ja vähimmillään yhden. Kohderyhminä olivat <i>kuntalaiset (12), vanhemmat/huoltajat (3), 11-18-vuotiaat (12), oppilaat (7), kohdennetut oppilasryhmät, Tarjontaryhmä (elinkeinotoimijat, Avi, ympäristöterveydenhuolto, poliisi, ehkäisevä työ), hyvinvointivaliokunta, kaupunginhallitus, Laperyhmä, opiskeluhuollon ohjausryhmä ja Pete-ryhmä</i>.</p> <p>Kaikissa Päijät-Hämeen kunnissa sekä Myrskylässä ja Pukkilassa toteutettiin 5.-25.9.2022 Päihdetilannekysely. Kyselyyn vastasi 6577 kuntalaista Päijät-Hämeestä, Myrskylästä ja Pukkilasta. Vastaajista 3744 oli täysi-ikäisiä ja 2833 alle 18-vuotiaita. Suhteessa kunnan asukasluvuun vastausaktiivisuus vaihteli Sysmän 8%:sta Asikkalan 1,1 %:n. Koko alueen vastausaktiivisuus oli 3,1 %. Asikkalassa kysely toteutettiin uudelleen nuorille, ja tällöin vastauksia saatiin vielä 300.</p>

Toimenpide	Mittari/Vastuutaho	Toteuma
Otetaan asukkaat mukaan ehkäisevän työn suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen.	Asukkaiden osallistuminen ehkäisevän työn suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen (osallistumisen kohde, tapa, lkm). Vastuutaho: Kunta	<p>Muutamassa kunnassa Päihdetilannekyselyn raportit ehdittiin käsitellä Pete-ryhmässä, lauta/valiokunnassa tmv. Siitäkin huolimatta, että kaikki kunnat eivät raportoineet käytössä olleista päihdekasvatusmalleista, on perusteltua ajatella, että niitä valtaosassa kuntia todellisuudessa on. Eri vuosiluokille suunnataan vuosittain päihdekasvatusta, jossa nuorten omia ajatuksia kuullaan ja otetaan huomioon tehtävässä työssä. Tällaisia ovat mm. Valintojen polku, Päihdeputki ja Järkeä vai ei -tapahtuma sekä erilaiset ryhmäytymispäivät.</p> <p>Lisäksi voidaan työn tuntemuksen kautta olettaa, että vuorovaikuttaisia päihdeteemaisia vanhempainiltoja on järjestetty yhden kaupungin lisäksi joissain muissakin kunnissa.</p> <p>Muita päihdeilmiöön ja päihdehaittojen vähentämiseen liittyviä osallistumisen tapoja olivat yksittäisiä mainintoja saaneet Lahden kaupungin Pakka-työhön liittyvä Tarjontatyöryhmän työ, jossa oli käytetty koeostoilla kerättyä tietoa sekä vertaistuellinen Homepage-toiminta päihdekuntoutujille, jotka toimivat usein myös kokemusasiantuntijoina. Lisäksi yksi kunta oli järjestänyt kuntalaisille päihdeisiin liittyvän kokemuskirjaston, kohtaamispaikkojen pop-up -tapahtuman, tupakoinnin ja nikotiinituotteiden käytön ehkäisyyn liittyvän pop-up tapahtuman ja opiskelijoille päihdeaiheisia Pop-up-tilaisuuksia oppilaitoksessa.</p> <p>Kohdennetusti osallistettiin valikoituja oppilasryhmiä. Eräessä kunnassa tehtiin 4 tuulen ilmiöihin liittyvä kysely.</p> <p>Digi- ja rahapelaamiseen ja pelihaittojen vähentämiseen liittyen toimista kertoi kolme kuntaa. Kaksi kuntaa kertoi <i>kuntalaisten</i> osallistumisesta, lisäksi yksittäisiä mainintoja oli <i>koululaisten, ikääntyneiden, varhaiskasvatuksen huoltajien ja matalan kynnyksen digiohjausryhmän</i> osallisuudesta.</p> <p>Kuntalaiset olivat osallistuneet digi- ja rahapelaamiseen ja pelihaittojen vähentämiseen liittyvän työn suunnitteluun antamalla yhdessä kunnassa tietoa neljän tuulen ilmiöihin liittyvässä kyselyssä ja osallistumalla keskusteluun toiminnoissa. Digiohjausryhmällä oli myös ohjaava rooli eräessä kunnassa. Varhaiskasvatuksen huoltajat olivat eräessä kunnassa osallistuneet digivanhempainiltaan ja keskusteluihin. Erään kunnan koululaisia koskeva maininta liittyi koulun vuorovaikutteisiin pelitaito-oppitunteihin.</p>

Arjen turvallisuus 1/4

Ehkäisevä työ

Lähisuhteet ovat turvallisia.

Toimenpide	Mittari/ Vastuutaho	Toteuma
Toteutetaan tunne- ja turvataito- kasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa	Käytössä olevat menetelmät, käytön laajuus/kunta, toteutuneet toimenpiteet Vastuutaho: Kunta	Tunne- ja turvataitokasvatusta toteutettiin kuntien varhaiskasvatuksessa ja kouluissa seuraavasti: Asikkala: perusopetuksessa kaikissa kouluissa 842 oppilasta: tunteiden tunnistamista, mittausta kaksi kertaa kouluvuoden aikana ja palautekeskustelu, ryhmäytymiset, vanhempainilloissa arjen turvallisuutta kasvatuskumppanuuden muodossa Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa se on arjessa tapahtuvaa turva- ja tunnetaitojen käsittelyä (Sen piirissä on 250 lasta) oman kehon turva-alue, kiusaamiskartoitukset Yhteisöllinen työ oppilashuollon ja pienryhmien kanssa, teemoina mm. ryhmässä toimiminen tai kiusaamiseen puuttuminen (asioita lähestytään tunnetaitojen kautta). Hartola: Varhaiskasvatuksessa on tunne- ja turvataitokasvatusta osana ihan normaalia toimintaa, ja lisäksi käytössä on PIKI-toimintamalli ("PIKI-toimintamallin avulla tunnistetaan ja ehkäistään kiusaamista kotona ja varhaiskasvatuksen ryhmissä. Tavoitteena on vahvistaa erityisesti lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja." http://www.pikitoimintamalli.fi/ Koululla on myös, on mm. hyvinvointitunteja ja ryhmäytymisiä, kaveritaitojen vahvistamista kuraattorin ja koulunuorisotyöntekijän toteuttamana, somen käytön turvallisuuteen liittyvää asiaa ym. KiVa-koulu -ohjelma käytössä. Heinola: Tunnetaitoryhmät opiskeluhoolto, koulun nuorisotyö, toteuttamana - Kailaan alakoulu, Kirkonkylän koulu, Rainion pk., Sinilähteen pk., Elämänkaaritalon pk., Tommola-talon pk., (kohdentunut 3-4-vuotialille, eskareille sekä alakouluikäisille) Oppitunnit (mm. opiskeluhoolto, koulun nuorisotyö, yhteisöpedagogi, perhekoordinaattori tai veot) Sosiaaliset taidot (Suomen urheiluopisto), Kiusaaminen (Suomen urheiluopisto), Kiva/ tunteet, opiskeluhoolto (yläkoulu) Vahvuus (Suomen urheiluopisto), Tunne- ja vuorovaikutustunteja/ teemana esim. ystävyys, tunteet jne. (Sinilähteen koulu, Kailaan koulu, Yläkoulu), Ryhmäytys/ tunnetaidot, sosiaaliset taidot (Kailaan koulu) ja Itsetunto (Lukio) Kohdennetut ryhmät (opiskeluhoolto ja koulunuorisotyö) Voimaannuttava valokuva-ryhmä, (yläkoulu). Poikaryhmä, (Jyrängön koulu), Tunne itsesi – tunnetaitoryhmä (Kailaan koulu) Tapahtumat: Turvapäivä, teemana kiusaaminen ja häiritä (Suomen urheiluopisto), Unelmien koulupäivä-tapahtuma, Syysfestarit, teemana ystävyys, (Sinilähteen koulu, Vierumäen alakoulu), 1. vuosikurssin ryhmäytyspäivä (Lukio), Mielenterveyspäivän piste-toiminta (Lukio), Seiskaleirit, ryhmäytys (yläkoulu), Lapsen oikeuksien päivänä/ turvallisuus (yläkoulu), Hyvistreffit/ lapsen oikeudet (Salpaus) Muuta Sisävilittunnilla mukana, opiskeluhoolto (Sinilähteen koulu), varhaiskasvatuksen ja koulun omana opetussuunnitelma-/ varhaiskasvatussuunnitelmatyönä toteutettu päivittäinen mm. pienryhmätoiminta ja koulujen perheiden illat Lisäksi: Yhteisöllisen opiskeluhoollon hankkeen hakeminen vuodelle 2023. Rahoitus tuli.

Arjen turvallisuus 2/4

Ehkäisevä työ

Lähisuhteet ovat turvallisia.

Toimenpide	Mittari/ vastuutaho	Toteuma
Toteutetaan tunne- ja turvataitokasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa	Käytössä olevat menetelmät, käytön laajuus/kunta, toteutuneet toimenpiteet Vastuutaho: Kunta	Tunne- ja turvataitokasvatusta toteutettiin kuntien varhaiskasvatuksessa ja kouluissa seuraavasti: <u>Hollola:</u> Perusopetuksessa ainakin kouluissa tunnetaitokasvatusta pyritään toteuttamaan jatkuvasti. Yläkouluissa todennäköisesti on aika lailla vähäistä ja muutenkin koulukohtaisia eroja on. Ainakin Huomaa hyvä -ohjelma ja restokoulutetut opet toteuttavat, samoin Verso-ohjelmassa näitä piirteitä. Lisäksi turvataitoja varten meillä on oma ohjelma, joka toteutettiin hankerahoituksella ja siitä aineisto jäi opettajien käyttöön 2-5 -luokille. Varhaiskasvatuksessa toteutetaan tunne- ja turvataitokasvatusta ikään sopivalla tavalla. Tunnetaidoissa mm PIKI- materiaali käytössä. <u>Iitti:</u> Kausalan koulun 5-luokkalaisille aloitettu pilotointi SALATUT ELÄMÄNTAIDOT -materiaalin parissa. Kyseessä on tunne- ja ryhmätyöskentelytaitojen koko lukuvuoden kestävästä projektista. Sen saa tänä vuonna kaikki Kausalan koulun 5-luokkalaiset, mutta jatkossa on tarkoitus laajentaa se myös kyläkouluille. Iitissä tätä vedetään seurakunnan, kunnannuorisotyön ja kuraattorin voimin. Eskarissa kuraattori on käynyt vetämässä viime vuonna noin 5 kerran tunnetaitopakettin kaikille ryhmille. Tänä vuonna eskarista tilattiin kaveritaitotunteja , eli tunnetaitoja . Kuraattorin yksilötapaamisilla tunnetaidot ovat lähes poikkeuksetta käsittelyssä niin eskari- kuin kouluikäisillä. Kouluilla kuraattori on käynyt pitämässä tunnetaitotunteja luokille, jos luokka sellaista tarvitsee, eli ei säännöllisyyttä vaan tarvelähtöistä toimintaa. Opettajat sisällyttävät näitä aihepiirejä eri oppiaineiden lomaan , mutta erillistä opetusta ei ole. Opettajien esimerkeistä korostui, että tunnetaidot ovat osana jokapäiväistä opetusta . Joissakin luokassa on myös käytössä tunnemateriaaleja, joilla harjoitellaan oman tunnetilan ilmaisua. Viime vuonna tunnetunnit Haapakimolan koulussa silloisille kakkosille opettajan toiveesta. Kuraattorit käsittelevät näitä teemoja yksilöiden kanssa kuraattoritapaamisissa . <u>Kärkölä:</u> Perusopetuksessa tunnekasvatusta (tunne- ja vuorovaikutustaidot) on ollut erillisinä teemoina luokanvalvojan tunneilla ja samoja teemoja alakoulun puolella KiVan puitteissa. Myös koulunuorisotyö on pitänyt kaveri- ja tunnetaitoihin liittyviä tunteja alaluokilla. Toki tällaisia mikro-opetushetkiä on varmasti aina siellä täällä aivan normaalin opetuksen lomassakin. Päiväkodissa on arjessa käytössä Huomaa hyvä- ja Vahvuus varis- materiaalit, kiusaamisen ehkäisyssä käytämme Piki- materiaalia ja ruokakasvatuksessa Molli- materiaalia. Nämä kaikki ovat materiaaleja, joissa ovat esillä tunne-, turva- ja vuorovaikutustaidot. Päiväkodilla on ollut hankkeessa KAIKKI MUKAAN- koulutusta henkilöstölle, jossa on ollut esillä edellä mainitut taidot. Eskarissa on henkilöstölle ollut koulutus: tunnetaidoista voimaa varhaiskasvatukseen.

Arjen turvallisuus 3/4

Ehkäisevä työ

Lähisuhteet ovat turvallisia.

Toimenpide	Mittari/ vastuutaho	Toteuma
Toteutetaan tunne- ja turvataitokasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa	Käytössä olevat menetelmät, käytön laajuus/kunta, toteutuneet toimenpiteet Vastuutaho: Kunta	Tunne- ja turvataitokasvatusta toteutettiin kuntien varhaiskasvatuksessa ja kouluissa seuraavasti: <u>Orimattila:</u> Keväällä 2021 valmistettu tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjelma (liite, käytetty apuna Rovaniemen mallia) materiaaleineen Myllylän ja Luhtikylän kouluille koulujen henkilöstön ja oppilashuollon kanssa yhteisesti. Tavoitteena on lisätä koko kouluyhteisön lämmintä vuorovaikutusta, oppia omia tunnetaitoja ja lisätä hyvinvointia. Lukuvuonna 2021–2022 pilotoitu ko. ohjelmaa yhdellä viikoittaisella hyvinvointiopitunnilla tunne- ja vuorovaikutustaidoista molemmilla kouluilla kaikilla luokka-asteilla (1-6) koko lukuvuoden. Sijoitettu työjärjestysuunnittelussa tunnin paikka kiinteäksi yhteen ja samaan aikaan kaikilla koulun luokilla. Kokemuksia kerätty ja lähdetty kehittämään eteenpäin. Lukuvuonna 2022–2023 otettu pilottikokeiluun mukaan Jokivarren koulu, yhtenäiskoulu (vuosiluokat 1-9). Viikottainen tunne- ja vuorovaikutustunti ja tässä liittymäkohta myös SKY-hankkeeseen. Syksyllä 2022 päätetty hakea yhteisöllisen oppilashuollon erityisavustusta tavoitteena valmistaa kaupunkikohtainen tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjelma kaikille alakouluille. Saatu edellä mainittu OKM:n erityisavustus, jolla palkataan koordinaattori valmistamaan ohjelmaa paikalliseen opetussuunnitelmaan, tekemään materiaalia ja järjestämään henkilöstölle koulutusta. Tavoitteena viedä tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjelma paikalliseen ops:iin keväällä 2023 niin, että ohjelma alkaa kaikilla kouluilla vuosiluokilla 1-6 elokuussa 2023. Henkilöstön infoaminen kokonaisuudesta alkaa alkukevällä 2023. 7-9-luokilla vastaavaa sisältöä kehitetään minä ja meidän-luokka-ohjelmaan , joka jo käynnissä. Jännityksellä ja luottavaisuudella seurataan tilanteen kehittymistä. Tärkein tavoite on saada kokonaisuus käyntiin elokuussa 2023 kaikilla kouluilla , niin että henkilöstö sitoutuu asiaan, kouluyhteisön yhteisöllisyys ja viihtyvyys kasvaa ja oppimistulokset sitä kautta parantuvat. <u>Padasjoki:</u> Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa Tunne- ja kaveritaidot olivat toimintavuoden toiminnan tavoitteena. Henkilökuntaa osallistui tunnealan koulutuksiin. Tunne- ja kaveritaitoja harjoiteltiin varhaiskasvatuksen arjessa (leikit, maalaukset, keskustelut, lastenkokoukset, kohtaamisen tilanteet). Varhaiskasvatukseen on hankittu tunnetaitoihin liittyvää kirjallisuutta niin lapsille kuin henkilökunnalle.

Arjen turvallisuus 4/4

Ehkäisevä työ

Lähisuhteet ovat turvallisia.

Toimenpide	Mittari/Vastuutaho	Toteuma
Toteutetaan tunne- ja turvataitokasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa	Käytössä olevat menetelmät, käytön laajuus/kunta, toteutuneet toimenpiteet Vastuutaho: Kunta	Tunne- ja turvataitokasvatusta toteutettiin kuntien varhaiskasvatuksessa ja kouluissa seuraavasti: <u>Sysmä:</u> Koulukiusaamiseen kiinnetään edelleen huomiota; KiVa –koulutoiminta, opiskelijahuoltotyöryhmä, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, koulunuorisotyöntekijä, koulu mukana useissa eri hankkeissa, mm. Yhteispeli ja SKY –hankkeet Lasten ja nuorten fyysinen koskemattomuus: Sysmän varhaiskasvatuksessa on käytössä PIKI-toimintamalli kaikille ikäryhmille (tunnistetaan ja ennaltaehkäistään kiusaamista) Koululla esi- ja alkuopetuksessa kuraattorin ja terveydenhoitajan pitämät turvataitotunnit Koulussa on ollut poliisin oppitunnit 6.-9. luokkalaisille kiusaamisesta ja ilkivallasta sekä rikosoikeudellisesta vastuusta. <u>Lahti:</u> On järjestetty koulutuksia kaupunkitasoisesti tai seudullisesti. Näiden lisäksi jotkut yksiköt ovat hankkineet esim. MiniVerso -koulutusta. Tätä koulutusta suunnitellaan tällä hetkellä toteutettavaksi kaupunkitasoisesti kertauskoulutuksina sekä käynnistävinä koulutuksina vuoden 2023 aikana. <ul style="list-style-type: none">• Lapsen itsesäätelyn tukeminen (mm. sensitiivinen läsnäolo ja aikuinen lapsen itsesäätelyn vahvistajana)• Vahvuusperustainen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa• Tunnetaidoilla toimivuutta arkeen, Lapsen hyvinvoiva mieli -koulutus• Vertaisryhmässä opitaan (mm. leikki varhaiskasvatuksen työskentely- ja toimintatapana) Skidialogin pilotoiminen esiopetuksessa – Miniskidialogi -toimintatavan luominen sekä pilotointiin osallistuvien Erätauko-koulutus. Tähän osallistui esiopetuksen yksiköitä kaikilta alueilta, etelästä eniten.

Arjen turvallisuus 4/4

Ehkäisevä työ

Lähisuhteet ovat turvallisia.

Toimenpide	Mittari/Vastuutaho	Toteuma
Otetaan systemaattiseen käyttöön perhe- ja lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake neuvoloissa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	Kartoitusten lkm, esiin nousseet riskit (lkm), tehdyt interventiot ja hoitoonohjaukset.	<p>Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastusten esitietokyselyt sisältävät kysymykset lähisuhdeväkivallanriskistä tai kohtaamisesta. Jos lähisuhdeväkivalta nousee esiin vastauksissa, niin asiassa edetään lomakkeen käyttöön.</p> <p>Neuvolapalveluissa lähisuhdeväkivallan suodatinkysymykset sisältyvät neuvolan käyntirunkoon: seula tehdään systemaattisesti äitiysneuvolassa raskausviikon 24 käynneillä kaikille raskaana oleville ja lastenneuvolassa 3 kk:n käynnillä.</p> <p>Seuloja tehtiin yhteensä 773. Seulotuista asiakkaista 10,8 % (N=83) oli kokenut lähisuhdeväkivaltaa elämänsä aikana ja 89 % (N=688) ei ollut kokenut sitä koskaan.</p> <p>Koettu väkivalta ei enää vaikuttanut sitä kokeneista 63,9 % (N=53) nykypäivään, ja siten välittömälle interventiolle ei ollut tarvetta. Lähisuhdeväkivaltaa kokeneista interventio oli tehty kaikille 36,1 % (N=30) ja heistä jatkohoitoon (lisäpalvelut) oli ohjattu 12 % (N=10) asiakasta.</p>

Päihteettömyys ja terveelliset elintavat

Ehkäisevä työ

Päihteiden kokeilu ja käyttö on vähäisempää kuin maassa keskimäärin

Toimenpide	Mittari/ vastuutaho	Toteuma
Laajennetaan ja vahvistetaan alkoholin riskikäytön puheeksiottoa ja systemaattista kirjaamista.	Mittari: Kattavuus 10 %, mini-interventioaktiivisuus 60 %. Vastuutaho: PHHYKY	Audit-C-seuloja tehtiin yhteensä 9 905 (2021 yht. 10 893). Riskikäyttäjiä seulotuista potilaista oli 14,6 % (2021: 14,2 %). Mini-interventio tehtiin 42,6 % riskipisteet ylittäneistä (2021: 51,1 %). Kattavuus: 6,2 / 10 % (2021: 5,3 %) Mini-interventioaktiivisuus: 42,6 / 60 % (2021: 51,1 %) Suorituspaikkoja 150 (2021: 128)

